

La canonització de Miquel Martí i Pol

RICARD TORRENTS

Ara fa deu anys, el 10 de novembre del 2003, moria Miquel Martí i Pol, MMP. Per què ho recordem? Segurament perquè els seus versos no deixen de cridar-nos des de l'endins de nosaltres mateixos que "Ara és demà", i que "haurem de fer foc nou", i que "tot està per fer i tot és possible." Com hi sentim aquells que diuen "Dolça Catalunya, pàtria del meu cor", o els que ens fan

que les aurores despertem més interès que les postes. Així, el catedràtic de la Universitat de València Ferran Carbó exposava els inicis poètics de Miquel Martí i Pol a Roda de Ter 1929-2003 en paral·lelisme amb els de Vicent Andrés Estellés a Burjassot 1924-1993. Sense conèixer-se fins més tard, varen percebre contemporàniament els batecs d'aquell temps de plom en un país que Estellés definia com "terra que crema".

L'emergència del "poeta de comarques" era posada en relleu al documental *Ara és demà*, de Ton Grànero, sobre la Setmana Popular de maig del 1978 a Roda de Ter i a l'exposició *De 'Paraules al vent' a 'La Fàbrica': els primers poemaris de MMP*, comissariada per Montse Caralt i Roger Canadell, ells també feliçment emergents en els estudis martipolians. O en la comunicació d'Ofir Feuerstein, alumne de català de Margalit Serra a la Universitat Hebrea de Jerusalem, el qual analitzava *La qüestió de l'autenticitat en la poesia obrera de MMP*.

El procés de reconeixement popular i acadèmic de MMP el va analitzar de manera penetrant el catedràtic Enric Sullà, de la UAB, amb la conferència *La*

canonització de Miquel Martí i Pol, on es tractava no pas d'elevat als altars el poeta de *La fàbrica*, sinó de la seva entrada al cànon literari català, als top 20 o 50 o 100 millors poetes catalans. Després de començar amb un premi, *Paraules al vent* (1953), MMP entrà en un desert de dues dècades fins als èxits d'*Estimada Marta* (1978) i *L'àmbit de tots els àmbits* (1980), quan l'infal·lible olfacte popular el canonitzà i li arribaren els èxits llibreters i acadèmics més grans.

"Un cànon, ni és un llibre de lleis ni un catàleg de llibres bons i dolents. Tothom pot i ha de llegir el que vulgui", deia Reich-Ranicki, el gran crític i *canonista* alemany, mort el mes de setembre passat, que va consagrar un cànon de 20 novel·les per a la seva literatura. Però hi afegia: "En una societat civilitzada, renunciar a un cànon resulta fatal, inimaginable. Seria el regrés a l'arbitrarietat, al caos i al desconcert, un retrocés a la barbàrie."

Reunions d'estudiosos com el col·loqui MMP que acabem de celebrar en tres jornades a Barcelona, Vic i Roda de Ter en el desè aniversari de la seva mort, no estableixen pas cap cànon, però contribueixen a lluitar contra el caos, el desconcert, la barbàrie, on ens porten, si poden, les majories absolutes que ens neguen com a nació. *

Algunes portades dels llibres del poeta ARXIU

Homenatge

preguntar "On ets, Espanya? Adéu, Espanya", i encara aquells que diuen que "estimo amb un desesperat dolor, aquesta meva pobra, / bruta, trista, dissortada pàtria".

En el II Col·loqui Internacional MMP ens ho recordava Jaume Aulet, professor de la UAB, en la conferència de títol contundent *Miquel Martí i Pol, poeta*. I ho reblava el poeta i crític David Castillo, amb el títol inquietant *Tot el que visc*: l'autèntica posteritat d'un poeta neix dels dos o tres versos que la gent de la seva tribu repeteix i transmet.

Quin misteri el naixement dels poetes i el seu pas per la vida dels pobles! Qui podia predir que a la vila de Roda de Ter dels anys cinquanta del segle XX, en plena nit franquista, apareixeria un poeta lluminós com MMP? Ningú no podia imaginar que els versos d'aquell oficinista de fàbrica crearien l'univers poètic més tendre i alhora més sacsejador de consciències en temps en què els poetes havien de parlar de flors i violes i tancar els ulls a l'explotació dels obrers, l'opressió de la democràcia, la persecució de la llengua catalana.

Aquest II Col·loqui Martí Pol, a més d'estudiar-ne aspectes nous, com el de compartir creativitat amb el músic Lluís Llach o el d'escriptor traductor i traduït, posava en relleu

10 anys poeta d

DAVID CASTILLO. COORDINADOR

Ara fa deu anys de la desaparició de Miquel Martí i Pol, un dels poetes més importants de la literatura catalana contemporània. Fem un recorregut per la personalitat literària i la conversió de Martí en una figura pública, els ets i uts de la popularitat, el rebuig d'un poeta que hauria estat de culte si no hagués arribat l'èxit a partir d'*Estimada Marta* i els altres llibres. En fi, hem buscat un paral·lelisme entre la història del país i l'obra del poeta, especialment quan les seves facultats van disminuir mentre avançava la malaltia. Per aquest motiu hem reunit alguns dels especialistes i amics que van participar en el II Col·loqui *Miquel Martí i Pol*, que es va celebrar a mitjans d'octubre a Barcelona, Vic i la ciutat natal del poeta, Roda de Ter. Dins dels articles dels crítics, biògrafs, editors i companys generacionals, trobarem alguns dels eixos de la seva obra, intimista, però també irònica; política, però també sentimental, plena de matisos que mostren l'univers d'un home a qui la cadira de rodes va dur a l'essència mateixa de la poesia, al "mira'm els ulls que cap fosca no venç".